

Inspektionsrapport
från Skolverket
54-2007:627

□□

Utbildningsinspektion i
den fristående grundskolan
Viktor Rydbergs Samskola
i Danderyd

Beslut
Skolrapport

Skolverket

Stiftelsen Viktor Rydbergs skola
Viktor Rydbergs väg 29
182 62 Djursholm

2007-12-19
1 (3)
Dnr 54-2007:627

Genomförd utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Viktor Rydbergs Samskola i Danderyd

Skolverket har genomfört inspektion i den fristående grundskolan Viktor Rydbergs Samskola i Danderyds kommun. Besök gjordes i skolan den 27-28 september 2007.

Vid utbildningsinspektion tar Skolverket ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Inspektionen av fristående skolor skall förutom att granska utbildningens kvalitet klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och vara berättigad till bidrag från elevernas hemkommuner.

Utbildningsinspektionen behandlar tre områden, verksamhetens resultat, genomförande och förutsättningar. Inspektionen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten utan prioriterar särskilt starka sidor eller påtagliga svagheter i verksamheterna. Övergripande information och exempel på kriterier för bedömningen av respektive granskningsområde finns publicerade på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se).

Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av inspektörerna.

Detta beslut redovisar dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Senast inom tre månader från beslutsdagen, dvs. den 19 mars 2008 ska Stiftelsen Viktor Rydbergs skola redovisa till Skolverket enheten i Stockholm vilka åtgärder som vidtagits mot de brister som påtalats i verksamheten.

Skolverket avser även att vid kommande inspektionstillfälle följa upp effekterna av inspektionen.

Skolverkets beslut med anledning av inspektionen

Inspektörerna bedömer övergripande att verksamheten vid Viktor Rydbergs Samskola har god kvalitet.

Rektorn utövar ett tydligt ledarskap och har utarbetat väl fungerande system för att kvalitetssäkra verksamheten. Genom detta identifieras de områden som skolan behöver utveckla och som exempel kan nämnas det påbörjade arbetet med skolans konkretisering av de nationella kursplanerna.

Atmosfären på skolan upplevs som positiv och eleverna uttrycker sin uppskattning över såväl lärarnas engagemang och flexibilitet som rektorns lättillgänglighet och intresse för deras arbete. Skolverket vill särskilt lyfta fram den inställning som all personal visar för att tillmötesgå elevers behov av särskilt stöd.

Enligt Skolverkets bedömning ger utbildningen vid Viktor Rydbergs Samskola kunskaper och färdigheter som till art och nivå motsvarar vad skolor i det offentliga skolväsendet ska ge.

Det finns dock några brister som skolan snarast måste åtgärdas.

- Skriftliga omdömen upprättas inte i enlighet med författningarnas krav (1a kap. 7 § förordningen om fristående skolor jämfört med 7 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte författningarnas krav (3 och 5 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.)
- Skolan uppfyller inte författningarnas krav på delaktighet vid upprättandet av kvalitetsredovisningen (4 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Eleverna har inte tillgång till miniräknare så att de kan utföra ålagda uppgifter (9 kap. 7 § skollagen).

Skolverket bedömer att följande områden är i behov av förbättringsinsatser.

- Skolan bör analysera orsaken och vid behov vidta åtgärder till att pojkar uppvisar lägre slutbetyg än flickor i vissa ämnen
- Skolans lokala konkretiseringar av de nationella kursplanerna behöver förbättras.
- Skolan bör förbättra elevernas individuella utvecklingsplaner så att det tydligt framgår vilka insatser skolan ska göra för att stimulera och stödja elevens utveckling.
- Skolans uppföljning och utvärdering av läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot bör förbättras.

På Skolverkets vägnar

Marie-Hélène Ahnborg
Avdelningschef

Gunnel Eriksson
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också enhetschef Carl-Gustav Sidenqvist, undervisningsråden Ann-Kathrin Hedberg, Anna Rydin och Claes-Göran Aggebo deltagit.

Bilaga

Rapport

Kopia till

Danderyds kommun

Lidingö kommun

Sollentuna kommun

Solna kommun

Täby kommun

Vallentuna kommun

Vaxholms kommun

Österåkers kommun

Övriga enligt fastställd sändlista.

Utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Viktor Rydbergs Samskola

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Sammanfattande bedömning.....	3
Bedömning av resultaten.....	4
Bedömning av genomförandet.....	6
Bedömning av förutsättningarna	11

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Viktor Rydbergs Samskola den 27-28 september 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen. Detta är Skolverkets första inspektion av skolan sedan den startade sin verksamhet läsåret 2004/2005.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för fristående skolor.

Inspektionen av fristående skolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående skola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som anges i Skolverkets beslut åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vid den tidpunkt som framgår av beslutet. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels dokument som huvudmannen har lämnat till Skolverket, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I skolan intervjuades rektorn, ett urval av lärare, elever, föräldrar samt elevvårdsteamet där skolsköterskan ingår. Företrädare för huvudmannen liksom för

skolans elevråd intervjuades också. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för bedömningarna.

Huvudmannen för Viktor Rydbergs Samskola har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Skolverket har i samband med inspektionen haft kontakt med Danderyds kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Skolorna erbjuds att delta i kvalitetsarbete, i utvärderingar och i kompetensutvecklingsinsatser som myndighetsförvaltningen i kommunen genomför. Skolan har bland annat deltagit i en av kommunen anordnad kompetensutvecklingsinsats om bedömning och betygssättning. Företrädare för Danderyds kommun gör även en årlig uppföljning av hur skolan använder skolbidraget.

Viktor Rydbergs Samskola	Antal elever
Grundskola	492

Skolverket godkände Viktor Rydbergs Samskola i Danderyds kommun som en fristående grundskola för årskurserna 7-9 genom beslut den 3 mars 2004 (dnr 2003:2159). Enligt godkännandet har skolan rätt till bidrag samt får anordna prövning och utfärda betyg för skolans egna elever enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet.

Skolan har allmän inriktning, men betonar betydelsen av att individualisera undervisningen för att tillgodose den enskilde elevens behov.

Huvudman för skolan är Stiftelsen Viktor Rydbergs Skola med organisationsnummer 812000-5650.

Den ursprungliga skolan, Viktor Rydbergs Samskola grundad 1891, initierades från början av Henrik Palme och Ernst Beckman, den framväxande villastadens portalfigurer. De fick den tidens ledande kulturpersonlighet Viktor Rydberg att åta sig uppdraget att bli skolans inspektor och skolrådets första ordförande.

År 1911 invigdes den nuvarande byggnaden under namnet Djursholms samskola. Verksamheten har bedrivits i kommunal regi, men från och med läsåret 2004/2005 med Stiftelsen Viktor Rydbergs Skola som huvudman.

Skolan hade vid inspektionsbesöket 492 elever. De flesta elever är folkbokförda i Danderyds kommun, men skolan har även elever från Lidingö, Sollentuna, Solna, Täby, Vallentuna, Vaxholms och Österåkers kommun.

Skolan, som ligger i ett lummigt villaområde, har under en treårsperiod genomgått en omfattande reovering. I nära anslutning till skolan ligger även den fristående gymnasieskolan Viktor Rydbergs gymnasium, en av tre gymnasieskolor som drivs av samma huvudman som Viktor Rydbergs Samskola.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Viktor Rydbergs Samskola och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för den fristående skolan.

Inspektörerna bedömer övergripande att verksamheten vid Viktor Rydbergs Samskola har god kvalitet.

Rektorn utövar ett tydligt ledarskap och har utarbetat väl fungerande system för att kvalitetssäkra verksamheten. Genom detta identifieras de områden som skolan behöver utveckla och som exempel kan nämnas det påbörjade arbetet med skolans konkretisering av de nationella kursplanerna.

Atmosfären på skolan upplevs som positiv och eleverna uttrycker sin uppskattning över såväl lärarnas engagemang och flexibilitet som rektorns lättillgänglighet och intresse för deras arbete. Inspektörerna vill särskilt lyfta fram den inställning som all personal visar för att tillmötesgå elevers behov av särskilt stöd.

Enligt inspektörernas bedömning ger utbildningen vid Viktor Rydbergs Samskola kunskaper och färdigheter som till art och nivå motsvarar vad skolor i det offentliga skolväsendet ska ge.

Det finns dock några brister som skolan snarast måste åtgärdas.

- Skriftliga omdömen upprättas inte i enlighet med författningarnas krav (1a kap. 7 § förordningen om fristående skolor jämfört med 7 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte författningarnas krav (3 och 5 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.)
- Skolan uppfyller inte författningarnas krav på delaktighet vid upprättandet av kvalitetsredovisningen (4 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Eleverna har inte tillgång till miniräknare så att de kan utföra ålagda uppgifter (9 kap. 7 § skollagen).

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolan bör analysera orsaken och vid behov vidta åtgärder till att pojkar uppvisar lägre slutbetyg än flickor i vissa ämnen.
- Skolans lokala konkretiseringar av de nationella kursplanerna behöver förbättras.
- Skolan bör förbättra elevernas individuella utvecklingsplaner så att det tydligt framgår vilka insatser skolan ska göra för att stimulera och stödja elevens utveckling.
- Skolans uppföljning och utvärdering av läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot bör förbättras.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat om skolans utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet ska förmedla. Vidare har granskats om skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Kunskaper

En fristående skola ska enligt skollagen ge kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet ska förmedla. De nationella kursplanerna anger de mål som eleverna minst ska ha nått i slutet av det femte respektive nionde skolåret.

Av den kvalitetsredovisning¹ som Viktor Rydbergs Samskola upprättat för verksamhetsåret 2006/2007 framgår, enligt skolans egen beräkning, att meritvärdet för år 2007 var 258,8 poäng och att 99,1 procent av eleverna var behöriga till gymnasieskolans nationella program.

Resultaten från ett enskilt verksamhetsår ger inte en heltäckande bild av hur väl en skola lyckats med det nationella kunskapsuppdraget. Nedanstående tabell visar kunskapsresultaten vid Viktor Rydbergs Samskola i jämförelse med samtliga skolor i Danderyds kommun och riket som helhet under en tvåårsperiod.

Tabell 1 Resultat för elever i årskurs 9 i Viktor Rydbergs Samskola, i samtliga skolor i Danderyds kommun och riket år 2005 och 2006.

	Viktor Rydbergs Samskola		Danderyds kommun		Riket	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Meritvärde²	256,9	251,8	245,6	243,4	206,3	206,8
Andel (%) med fullständigt slutbetyg	95,8	95,2	93,6	91,2	75,5	76,0
Andel (%) behöriga till gymnasieskolans nationella program	98,9	99,4	98,1	98,3	89,2	89,5

Källa: Skolverkets statistik.

Av sammanställningen framgår att verksamheten vid Viktor Rydbergs Samskola når goda resultat både i jämförelse med kommunen och riket som helhet. Inspektörerna har dock noterat att flickor i högre utsträckning än pojkar får det högsta betyget, MVG i vissa ämnen. Inspektörerna bedömer att skolan bör analysera orsaken och vid behov vidta åtgärder till att pojkar uppvisar lägre slutbetyg än flickor i vissa ämnen.

¹ Skolan benämner dokumentet "Viktor Rydberg samskola Annual Report 2006 – 2007".

² Meritvärdet räknas fram genom att bokstavsbetygen översätts till siffror där betygen Mycket väl godkänd ger 20 poäng, Väl godkänd 15 poäng och Godkänd 10 poäng. Därefter räknas de 16 bästa betygen samman och ger då det så kallade meritvärdet. En elev som har betyg i minst 16 ämnen kan således ha högst 320 och lägst 160 poäng i meritvärde.

SALSA³ visar, beträffande såväl meritvärde som andel elever som uppnått målen, att det faktiska värdet är högre än det modellberäknade.

Som ett stöd för skolorna vid betygssättningen finns obligatoriska nationella ämnesprov utformade för årskurs 9 i ämnena svenska, engelska och matematik. Proven ska användas för att bedöma elevernas kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning. En jämförelse mellan elevernas slutbetyg och resultaten på de nationella ämnesproven vid Viktor Rydbergs Samskola år 2007 visar enligt skolans egna uppgifter på relativt god överensstämmelse.

Utveckling och lärande relaterat till ämnesövergripande kunskapsmål

I läroplanen och i kursplanerna anges mål att sträva mot. Dessa anger vilken inriktning undervisningen ska ha för att eleverna bland annat ska utveckla förmågor som exempelvis nyfikenhet, att arbeta självständigt och tillsammans med andra samt att kritiskt granska.

Årligen genomförs på skolan en utvärdering där elever i alla årskurser svarar på frågor om verksamheten. I denna enkät finns, bland annat, en fråga om verksamheten är utformad på ett sådant sätt att eleverna ges förutsättningar att utveckla förmågorna ”att tänka analytiskt, reflekterande och i kreativa banor”. Av elevernas svar framgår att de i hög grad tränas att utveckla dessa förmågor (se vidare Kvalitetssäkring och förbättringsarbete).

Normer och värden

Skolan har, utöver kunskapsuppdraget, även ett demokratiuppdrag. Detta ställer flera olika krav på verksamheten. Bland annat ska skolan arbeta så att varje elev utvecklar förmågan att göra etiska ställningstaganden, visa respekt för andra människors egenvärde samt ta avstånd från att människor utsätts för förtryck eller kränkande behandling.

Huvudmannens vision är att bedriva en skola ”där alla behandlas lika med aktning för den egna personen”. Detta synsätt genomsyrar såväl skolledning som all personal. Inspektörerna har även i samtal med elever och genom observationer noterat att eleverna vid Viktor Rydbergs Samskola visar ett respektfullt förhållningssätt mot varandra. I de samtal som inspektörerna haft med elever uttrycker de tydligt sitt avståndstagande mot diskriminering eller annan kränkande behandling. Även bemötandet mellan vuxna och elever är respektfullt.

Demokratiuppdraget kräver också att skolorna arbetar så att eleverna utvecklar förståelse för de demokratiska principerna. Inspektörerna konstaterar att på Viktor Rydbergs Samskola finns formella strukturer för elevernas inflytande i form av olika råd. Några av dessa är i en utvecklingsfas, vilket beskrivs under avsnittet Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet. I samtal med elever framkommer att de har utvecklat förståelse för rådets funktion.

---

³ För att få en mer nyanserad bild av skolors betygsresultat har Skolverket utvecklat Skolverkets Arbetsverktyg för Lokala Sambandsanalyser – Salsa. Verktöget jämför i en statistisk modell kommuners och skolors faktiska resultat avseende ”andel elever som uppnått målen” respektive ”genomsnittligt meritvärde” med ett modellberäknat värde. I denna beräkning tas hänsyn till bakgrundsfaktorer som föräldrars utbildningsnivå, andel elever med utländsk bakgrund och fördelning pojkar/flickor i kommuner och skolor.

Enligt läroplanen, som skolan tillämpar, ska eleverna successivt få allt större inflytande över det egna lärandet. För att detta ska bli möjligt krävs att eleverna har kännedom om vilka mål de ska nå. De elever inspektörerna samtalade med uppger att de känner till målen för utbildningen och i förekommande fall tillhörande betygskriterier. Elever uppger dock att lärarnas förmåga att förklara mål och betygskriterier varierar samt att det finns ämnen där elevernas inflytande är begränsat. En förklaring till att elevernas möjligheter till inflytande i vissa fall upplevs begränsat kan, enligt inspektörerna, förklaras av att skolans lokala måldokument är otydliga. Skolans ledning har identifierat behovet av tydligare måldokument och ett utvecklingsarbete har påbörjats.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbets sätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation.

Därtill har granskats om elevens rätt till en allsidig och saklig undervisning tillgodoses i utbildningen.

Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och andra författningar som gäller för den fristående skolan.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

Det råder numera ett uttryckligt förbud mot diskriminering och kränkande behandling av barn och elever. Lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Huvudmannen ska bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra kränkningar. I likabehandlingsplanen ska åtgärder redovisas och den ska ses över och följas upp varje år. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7).

I den likabehandlingsplan som Viktor Rydbergs Samskola upprättat uttalar huvudmannen såväl som skolan sitt avståndstagande mot alla former av kränkningar. I samtliga arbetslag genomsyras det förebyggande arbetet för att förhindra och motverka alla former av diskriminering och annan kränkande behandling av SET, social och emotionell träning. Därutöver finns skolans kamratstödjare som ”en radar” för att identifiera eventuella tendenser till kränkningar. Vidare innehåller likabehandlingsplanen en strukturerad och tydlig arbetsgång med angivande av vem som ansvarar för olika delar i processen vid en eventuell kränkning. Likabehandlingsplanen beaktar även aspekten om vuxen kränker elev samt anger rutiner för att kvalitetssäkra planen. Utifrån utvärderingar har skolan identifierat vilka insatser som ska genomföras under det kommande året.

Inspektörerna vill göra skolan uppmärksam på att en förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan trädde i kraft den 15 oktober 2006. Vid Viktor Rydbergs Samskola har eleverna deltagit i arbetet med likabehandlingsplanen genom att svara på frågor, som berör förhållningssätt, i den tidigare nämnda enkäten. Inspektörerna förutsätter att skolan i det fortsatta arbetet beaktar förordningens krav.

Likabehandlingsplanen ska följas upp och utvärderas i den årliga kvalitetsredovisningen. I skolans kvalitetsredovisning för läsåret 2006/2007 saknas en sådan utvärdering. Detta bedöms under avsnittet Kvalitetssäkring och förbättringsarbete.

Inspektörerna fick vid besöket möjlighet att samtala med företrädare för skolans elevråd. Den beskrivning som inspektörerna fått av hur elevrådet ska arbeta innebär, enligt elevrådsrepresentanterna, att elevernas inflytande över verksamheten i stort blir påtagligt. Alla representanter i elevrådet kommer att delta i olika arbetsgrupper. Som exempel kan nämnas att elevrådet ska ha möten med rektorn för att diskutera pedagogiska frågor.

För att eleverna ska ges möjlighet till inflytande över det egna lärandet betonar Viktor Rydbergs Samskola arbetet med elevernas individuella utvecklingsplaner. Detta beskrivs närmare i avsnittet Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

Ett kännetecken för verksamheten vid Viktor Rydbergs Samskola är att merparten av undervisningen bedrivs i relativt små grupper. Antalet elever per klass är maximerat till 28 och endast i svenska och samhällsorienterande ämnen bedrivs undervisningen i helklass. I vissa ämnen, som exempelvis teknik, delas eleverna upp efter kön och skolan ser uppdelningen som ett sätt att lyfta flickornas intresse för teknik. På motsvarande sätt är undervisningen i hem- och konsumentkunskap uppdelad efter kön.

En schemaposition per vecka benämns ”Focus” och då kan eleven vända sig till en lärare för att få extra stöd och hjälp, men även för att få utmaningar i sitt lärande. Dessutom erbjuder skolan workshops fyra gånger per vecka där eleverna efter skoldagens slut bland annat kan få läxhjälp.

I matematik bedrivs undervisningen i grupper som baseras på hur snabbt eleverna vill arbeta. Enligt såväl elever, lärare och rektorn flyttas elever mellan de olika grupperna. Vidare framkommer från samstämmigt håll att eleverna kan få vilket betyg som helst oavsett vilken grupp de arbetar i. Vid behov kan eleverna även få stöd av specialpedagoger i skolans lärstudio.

Utöver ordinarie undervisning i engelska finns möjlighet för elever, som så önskar, att läsa inför certifiering av Cambridge Certificate⁴. På frivillig väg kan eleverna pröva för att bli certifierade.

Inspektörerna har tagit del av de lokala konkretiseringar av de nationella kursplanerna som skolan gjort. Vid en granskning av ett urval av dessa dokument finner inspektörerna att skolan inte alltid gjort en åtskillnad mellan mål och

---

⁴ Universitet och högskolor i Europa kräver i vissa fall att blivande studenter har detta certifikat.

betygskriterier. Därutöver är ämnesdokumenten utformade på olika sätt, vilket försvårar för elever och föräldrar att förstå dessa. Skolan har även sett brister i skolans måldokument och rektorn har, som tidigare nämnts, initierat ett utvecklingsprojekt. Inspektörerna bedömer att skolans lokala konkretiseringar av de nationella kursplanerna behöver förbättras.

I samband med lektionsbesök har inspektörerna iakttagit att eleverna erbjuds varierande arbetssätt som, enligt inspektörerna, främjar utvecklingen av de kunskaper och färdigheter som uttrycks i läroplanen.

Individanpassning och stöd

En likvärdig utbildning innebär enligt läroplanen att undervisningen inte kan utformas lika för alla.

Huvudmannens verksamhetsidé är ”Att med eleven i centrum förmedla kunskap med en pedagogik som utgår från elevens förutsättningar och hjälper eleven såväl att utveckla sina sociala och kreativa förmågor som att lägga en stabil grund för fortsatta studier i gymnasiet”.

För att skolan ska få goda möjligheter att individanpassa undervisningen genomförs ett utvecklingssamtal under elevernas första två skoldagar vid start i årskurs 7 vid Viktor Rydbergs Samskola (se vidare Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning). Detta motsvarar för elever i år 8 och 9 det utvecklingssamtal som skolan håller i direkt anslutning till terminsstart.

Ett verktyg för att individanpassa utbildningen är elevernas individuella utvecklingsplaner, IUP. Alla elever vid Viktor Rydbergs Samskola har en individuell utvecklingsplan. I och med att skolans lokala konkretiseringar av de nationella kursplanerna inte har den tydlighet som krävs får det, enligt inspektörerna, konsekvenser för hur väl målen i elevernas individuella utvecklingsplaner uttrycks. Först när målen blir tydliga skapar det, enligt inspektörerna, förutsättningar dels för att individanpassa undervisningen, dels även för ökat elevinflytande över det egna lärandet. Inspektörerna har granskat ett urval av individuella utvecklingsplaner och finner att målbeskrivningarna är otydliga och dessutom saknas information om vilka insatser skolan avser att vidta för att eleven ska ges förutsättningar att nå uppsatta mål. Enligt inspektörernas bedömning bör därför de individuella utvecklingsplanerna förbättras dels så att målbeskrivningen blir tydlig, dels att det framgår vilka insatser skolan ska bidra med för att stödja elevens utveckling mot uppsatta mål.

Den otydlighet som finns i skolans måldokument har också inneburit att eleverna upplever sina möjligheter till inflytande som begränsat. Detta framkom och bedömdes även under avsnittet Resultaten tidigare i rapporten. Rektorn har också observerat att otydliga måldokument får konsekvenser dels för de individuella utvecklingsplanerna, dels för elevernas möjlighet till inflytande över det egna lärandet.

Från och med den 1 juli 2006 har förändringar i förordningen om fristående skolor införts avseende åtgärdsprogram. Ansvaret har tydliggjorts för att tidigt upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Rektorn ska se till att behoven utreds om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av åtgärdsprogrammet ska framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärden ska följas

upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas.

Det urval av åtgärdsprogram som inspektörerna granskat bedöms vara av god kvalitet. Även skolans rutiner för att identifiera vilka elever som har behov av särskilt stöd, kvaliteten på stödinsatserna samt hur dessa följs upp och utvärderas fungerar väl.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Vid Viktor Rydbergs Samskola sker utvärdering av elevernas kunskapsutveckling kontinuerligt genom de avstämningar som sker i samband med utvecklingssamtalet vid varje terminsstart, då mål för terminen samt en avstämning av föregående termin görs. Inför dessa utvecklingssamtal fyller elev och lärare i ett gemensamt dokument kring elevens kunskapsutveckling. Dokumentet tar upp två delar; en del som stämmer av nuläget och en del som är framåtsträvande. Betoningen ligger på den framåtsträvande delen och det är också utifrån denna som nya mål sätts med eleven under utvecklingssamtalet. Målen skrivs i elevens IUP och följs upp vid mentorssamtal under terminens gång.

Förälder deltar vid de två tillfällena som skolan kallar till utvecklingssamtal och ska, liksom eleven, ha förberett sig genom att ha läst igenom det ovan nämnda underlaget för utvecklingssamtalet. Utöver detta får eleven en lägesrapport i mitten av varje termin som indikerar hur kunskapsutvecklingen i ämnet sett ut under den första halvan av terminen. Inspektörerna har granskat hur skolan utformat lägesrapporterna. För årskurs 8 används gängse betygsbeteckningar med tillägg av minus- och plustecken. Enligt inspektörerna är detta ännu en signal på brister i hur skolans lokala måldokument utformats. Elever har rätt att få veta vilka kunskaper och färdigheter som saknas för ett visst betygssteg. I samband med faktagranskning av rapporten har skolan uppgett att information om vad som krävs för olika betygssteg ges vid utvecklingssamtalen i början av varje termin.

För att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning har skolan, utöver kollegiala diskussioner på skolan, deltagit i en av kommunen anordnad kompetensutvecklingsinsats.

Av föreskrifterna angående betygssättning framgår även att skolan ska utfärda ett skriftligt omdöme om en elev inte får slutbetyg i något ämne. Det skriftliga omdömet ska visa elevens kunskapsutveckling i det aktuella ämnet eller ämnesblocket. Av omdömet kan också framgå vilka stödåtgärder som vidtagits. Inspektörerna har noterat att skriftliga omdömen inte upprättats i alla ämnen som en elev saknar slutbetyg i. Inspektörerna bedömer därför att Viktor Rydbergs Samskola inte upprättar skriftliga omdömen i enlighet med gällande författning. Detta måste åtgärdas.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Som nämnts tidigare i rapporten utvärderas verksamheten årligen bland annat genom att elever svarar på frågor om trivsel, skolans verksamhet och eleverna utvärderar därutöver även sina lärare. Utifrån resultaten av utvärderingarna sätts mål för den fortsatta verksamheten. Tidigare i rapporten, under avsnittet Utveckling och lärande relaterat till ämnesövergripande kunskapsmål, anges att elevutvärderingen även omfattar ett ämnesövergripande kunskapsmål. Enligt

inspektörernas bedömning bör skolan i ökad utsträckning utvärdera läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot.

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet ska varje skola årligen upprätta en kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder huvudmannen avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Förordningen ställer även krav på att kvalitetsredovisningen ska utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Inspektörerna har granskat den kvalitetsredovisning (Annual report) som Viktor Rydbergs Samskola upprättat för verksamhetsåret 2006/2007. Kvalitetsredovisningen innehåller en presentation av förutsättningarna, kunskapsresultat samt resultat från en enkät som både elever och lärare svarar på. Dessutom finns en analys av resultaten samt vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. De nationella kunskapsmål som redovisas är målen i ämnena svenska, engelska och matematik både avseende slutbetyg och resultat på nationella ämnesprov under en treårsperiod. Resultaten i övriga ämnen beaktas inte. I kvalitetsredovisningen ska vidare en uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen göras. En sådan redovisning saknas i skolans kvalitetsredovisning. Arbetet med att ta fram skolans kvalitetsredovisning har skett i nära samarbete mellan skolans ledning och personal. Däremot har eleverna inte varit delaktiga i denna process. Sammantaget bedömer inspektörerna att skolans kvalitetsredovisning inte till fullo motsvarar författningskraven. Inspektörerna vill även påpeka vikten av att skolan använder korrekt benämning på detta dokument. Vidare bedömer inspektörerna att skolan inte uppfyller författningarnas krav på delaktighet vid framtagandet av kvalitetsredovisningen.

Ledning och intern kommunikation

Huvudman för Viktor Rydbergs Samskola är Stiftelsen Viktor Rydbergs Skola som även driver tre gymnasieskolor. Huvudmannens vision är att dennes skolor ska vara föregångare och leda utvecklingen av den svenska skolan.

Stiftelsens grundare är arbetande styrelsemedlemmar och avlastar rektorn med bland annat långsiktigt strategiarbete, ekonomi- och lokalfrågor samt vissa kontakter med myndigheter till förmån för att rektorn ska ges förutsättningar att utöva sitt pedagogiska ledarskap.

Skolans ledning består, utöver rektorn, av två biträdande rektorer. Tillsammans bildar dessa skolledningen. Ansvarsfördelningen mellan dem är tydlig och alla i skolledningen går den statliga rektorsutbildningen. Rektorn har en lärarutbildning men inte tagit ut sin examen. Hon har arbetat som rektor i fyra år.

Skolans ledningsgrupp omfattar förutom rektorn och biträdande rektorn fyra arbetslagsledare. De har genomgått en ledarutbildning för att kunna genomföra sitt uppdrag och fungerar som kontaktlänk mellan arbetslagen och skolans ledning. Arbetslagens uppgift är att verka för att utveckla skolan. Företrädare i olika ämnen har även möten för att där diskutera frågor av mer ämnesspecifik karaktär.

Enligt inspektörernas bedömning fungerar skolans ledning väl.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgången till utbildning som ska erbjudas, öppenheten och urvalsregler, personalens kompetens samt läromedel, pedagogiska material och utrustning.

Inspektionen av fristående skolor omfattar även en granskning av eventuella avgifter samt skolans stabilitet avseende ekonomi och elevunderlag samt huvudmannens förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med gällande bestämmelser.

Bestämmelser finns i bl.a. skollagen och förordningen om fristående skolor.

Tillgång till utbildning och information om utbildning

Skolan står öppen för alla. Den 15 februari varje år får de elever som bor i skolans närhet erbjudande om plats. Därefter tas, i mån av plats, elever in efter kötid.

Skolan erbjuder tyska, franska, spanska och mandarin som språkval. Till kommande läsår planeras även ryska som språkval.

Under innevarande läsår är det ingen elev som följer kursplanen i svenska som andraspråk. Skolan har dock rutiner för detta.

Personal

I samband med att kommunens huvudmannaskap övergick till Stiftelsen för Viktor Rydbergs Samskola tog den nya huvudmannen över de lärare som fanns när kommunen bedrev verksamheten. Lärarna erbjöds att under ett år pröva anställningen hos den nya huvudmannen och därefter avgöra om de önskade återgå till kommunal anställning. I stort sett alla lärare stannade kvar hos den nya huvudmannen.

Ett antal av de lärare som finns på skolan uppfyller inte skollagens krav på utbildning för den verksamhet de bedriver. Rektorn har därför vidtagit åtgärder i form av kompetensutveckling, ställt krav på att lärare ska slutföra sin utbildning eller ta ut sitt examensbevis.

Personalen får årligen lämna utdrag ur belastningsregistret.

Materiella resurser

I stort är materiella resurser väl tilltagna på skolan. Inspektörerna har dock i samband med ett lektionsbesök noterat att eleverna ålagts att ta med egna miniräknare. Vid lektionsbesöket gav läraren eleverna i uppdrag att utföra uppgifter som krävde tillgång till miniräknare. Då det är skolans skyldighet att tillhandahålla de hjälpmedel som behövs för att eleverna ska kunna genomföra utbildningen bedömer inspektörerna att skolan måste se till att eleverna har tillgång till miniräknare så att de kan utföra ålagda uppgifter.

Stabilitet

Inspektörerna har granskat huvudmannens årsredovisning för verksamhetsåret 2006/2007. Av årsredovisningen, som granskats av en auktoriserad revisor, framgår att de två senaste åren gett ett överskott. Inspektörerna bedömer att huvudmannens stabilitet är god.

Datum	Ort
2007-12-19	Stockholm

Gunnel Eriksson
Ann-Kathrin Hedberg